

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
школи І-ІІІ ступенів № 309
Дарницького району м. Києва
О.О. Тимошенко
28 серпня 2024 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ № 309
Дарницького району міста Києва
для 1-4 класів
НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Схвалено
на засіданні
педагогічної ради
(протокол № 1
від 28 серпня 2024)

Освітня програма школи I-III ступенів № 309 Дарницького району м. Києва розроблена на виконання Закону України «Про освіту», ст.15 Закону України «Про загальну середню освіту» та Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87, у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 року № 688, Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22, Державних санітарних правил і норм.

При цьому використані такі варіанти навчального плану:

№ додатку	Класи	Примітка	Варіант Типових навчальних планів, затверджених МОН України
№ 1	1-Б,Д 2-В (інклюзивний)	З українською мовою навчання	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 1-2 клас, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 з навчальним планом початкової школи та корекційно-розвиткових занять відповідно до висновків ІРЦ
№ 2	1-А (інклюзивний)	З українською мовою навчання	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 1-2 клас, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 з навчальним планом початкової школи та корекційно-розвиткових занять відповідно до висновків ІРЦ
№ 3	2-К, Т	З українською мовою навчання	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 1-2 клас, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22
№ 4	3-Б, Д, Л,Н (інклюзивний)	З українською мовою навчання	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 3-4 клас, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 з навчальним планом початкової школи та корекційно-розвиткових занять відповідно до висновків ІРЦ
№ 5	4-А	З українською мовою навчання	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 3-4 клас, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22
№ 6	4-Б,В,Н (інклюзивний)	З українською мовою навчання	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 3-4 клас, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 з навчальним планом початкової школи та корекційно-розвиткових занять відповідно до висновків ІРЦ

№ додатку	Класи	Примітка	Варіант Типових навчальних планів, затверджених МОН України
№ 7	3-І, 4-І (дистанційний)	З українською мовою навчання	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 3-4 клас, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-х класів закладів загальної середньої освіти складає 805 годин/навчальний рік, для 2-х класів 875 годин/навчальний рік, для 3-4-х класів 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (додаток 1-7) закладів загальної середньої освіти І ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Передбачає реалізацію освітніх галузей Державного освітнього стандарту початкової школи через окремі предмети. Навчальний план містить інваріантну та варіативну складові, які є обов'язковими для використання в загальноосвітніх навчальних закладах всіх типів та форм власності.

Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня встановлено Відповідно до вимог Закону України «Про загальну середню освіту» і не перевищує Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації освітнього процесу, розраховано на 5-ти денний робочий тиждень.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом МОН України від 20.02.2002 р. № 128, а саме:

1-4 класи діляться на 2 групи з наповнюваністю понад 27 учнів при вивченні української мови, англійської мови, інформатики та плавання.

Перелік освітніх галузей:

Мовно-літературна: - Рідномовна освіта (МОВ ¹) - Іншомовна освіта (ІНО)	Реалізується у навчальних предметах «Українська мова», «Іноземна мова» та інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Вивчення української мови у 1-4 класах передбачає часовий розподіл програмового матеріалу між предметом «Українська мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ» (мовно-літературна галузь), відповідно до якого 5 годин на тиждень використовується на вивчення української мови як окремого предмета, 2 години української мови на тиждень включені до інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (мовно-літературна галузь).
Математична (МАО)	Реалізуються через вивчення окремого навчального предмета «Математика» (3 години на тиждень у 1-2 класах, 4 години у 3-4 класах) та включення програмового змісту з математики в інтегрований курс «Я досліджую світ». З метою раціонального перерозподілу навчального матеріалу, формування та розвитку в учнів математичної компетентності в 1-4 класах додатково вводиться 1 година математики.
Природнича (ПРО)	Реалізується через інтегрований курс «Я досліджую світ».
Технологічна (ТЕО)	Реалізується через інтегрований курс «Я досліджую світ».
Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)	Реалізується через інтегрований курс «Я досліджую світ».
Громадянська та історична (ГІО)	Реалізується через інтегрований курс «Я досліджую світ».
Інформатична (ІФО)	Реалізується через предмет «Інформатика (у курсі «Я досліджую світ»)». Час на його вивчення 1 година на тиждень у 2 класах.

	Реалізується через предмет «Інформатика» у 3-4 класах. Час на його вивчення 1 година на тиждень.
Мистецька (МІО)	Реалізується через окремі предмети за видами мистецтва: образотворче мистецтво і музичне мистецтво. Час на його вивчення у 1-4 класах 2 години на тиждень. У 1-А класі реалізується через предмет-мистецтво. Час на його вивчення 2 години на тиждень
Фізкультурна (ФІО)	Реалізується через предмет фізична культура. На предмет відведено 3 години на тиждень. 1 година із них відведена на фізичну культуру (плавання). У 3-І, 4-І предмет фізична культура 3 години на тиждень.

Мовно-літературна освітня галузь

Метою рідномовної освіти для загальної середньої освіти є розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою (якщо вона не українська); формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** рідномовної освіти у початковій школі є:

- виховання стійкої мотивації до читання та прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- сприяння індивідуальному самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь, зокрема діалогічного мовлення, театралізацію;
- розвиток уміння вдумливого читання і базових правописних умінь;
- збагачення духовного світу учнів через естетичне сприймання творів художньої літератури та медіапродуктів;
- розвиток уяви та творчого мислення учнів за допомогою творів літератури та мистецтва, медіатекстів, театралізації, гри;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- розвиток здатності спостерігати за мовними явищами, експериментувати зі звуками, словами, фразами, зокрема і в мовних іграх, для опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- створення сприятливого мовного середовища у школі, зокрема й через пізнання сучасної дитячої літератури різної тематики та жанрів.

Відповідно до окреслених завдань, у початковому курсі рідномовної освіти виокремлено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Комунікативна компетентність, зокрема вільне володіння українською мовою та спілкування рідною мовою (якщо вона не українська), виявляється в безпосередньому та опосередкованому спілкуванні.

Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістової лінії **«Взаємодіємо усно»** (мовець / слухач – слухач / мовець). Ця змістова лінія передбачає залучення учнів до дій зі сприймання, перетворення, виокремлення, аналізу й інтерпретації, оцінювання та використання усної інформації в реальній мовленнєвій практиці (бесіда, дискусія у класі, мікродискусія в групі, обговорення в парі тощо).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані у просторі та часі) запропоновано змістові лінії **«Читаємо»** (читач – автор), **«Взаємодіємо письмово»** (автор – читач), **«Досліджуємо медіа»** (читач / глядач / слухач – автор). Ці змістові лінії забезпечують здобуття досвіду опосередкованого спілкування, опанування кола знань (понять, уявлень) та вмінь, що дають змогу учням удосконалювати комунікативну компетентність.

Змістова лінія **«Читаємо»** спрямована на розвиток мотивації дітей до читання, залучення їх до читацької діяльності, яка ґрунтується на учнівській ініціативності та самостійності у доборі текстів для читання та інтерпретації прочитаного. Під час читання учні розвивають уміння сприймати та аналізувати текст, оцінювати прочитане та перетворювати інформацію, уявляти, мислити творчо.

Змістова лінія **«Взаємодіємо письмово»** передбачає залучення учнів до реальної писемної практики, зокрема за допомогою цифрових пристроїв та в режимі онлайн. Результатом такої роботи є базові вміння створювати писемні висловлювання у реальному та віртуальному просторі та редагувати їх.

Змістова лінія **«Досліджуємо медіа»** передбачає ознайомлення школярів з основами медіаграмотності. Діти формують уявлення про межу між реальним світом і світом мас-медіа. Вони вчаться інтерпретувати, аналізувати, оцінювати медіатексти (фільм, мультфільм, реклама, фотографія тощо) та створювати прості медіапродукти. Змістова лінія **«Досліджуємо медіа»** пропонує інструмент для активного критичного освоєння комунікативного медіасередовища.

Змістова лінія **«Досліджуємо мовлення»** забезпечує дослідження мовних закономірностей і формування на цій основі свідомих мовленнєвих умінь (орфоепічних, лексичних, граматичних, правописних, стилістичних, словотвірних). Також у межах цієї змістової лінії учні опановують виражальні засоби художніх текстів, що в цілому сприяє творенню індивідуального стилю мовлення.

Змістова лінія **«Театралізуємо»** слугує розвитку комунікативних умінь учнів, зокрема вміння моделювати різні ситуації спілкування, обирати відповідні комунікативні стратегії, досліджувати несловесні засоби спілкування. Увага до несловесних засобів приділятиметься і в змістових лініях **«Взаємодіємо усно»** та **«Досліджуємо медіа»**, а сам прийом театралізації може використовуватися й у змістовій лінії **«Читаємо»**.

Специфіка змістової лінії «Театралізуємо» пов'язана з формуванням уявлення про театр як місце, де учні здобувають досвід співчуття та співпереживання. Тому в межах змістової лінії «Театралізуємо» учні досліджують чужу (глядач) та власну (актор) експресію. Ця змістова лінія передбачає залучення учнів до сценічної творчості, в умовах якої школярі набувають акторського досвіду, зокрема імпровізації, що забезпечує розвиток у дитини емоційного інтелекту, творчого мислення, самосвідомості й самоефективності, уміння мобілізувати інших, ініціативності, уміння долати бар'єри, пов'язані з неоднозначністю, невизначеністю та ризиками, співпрацювати з іншими особами.

Мовно-літературна освітня галузь. Іншомовна освіта (англійська)

Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних життєвих потреб дитини.

Головними **завданнями** іншомовної освіти у початковій школі є:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених цією програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземної мови в контексті міжкультурної парадигми, що передбачає ознайомлення з культурою народу, чю мову вивчають учні. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою.

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі **змістові лінії**: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній «*Сприймання на слух*», «*Усна взаємодія*», «*Усне висловлювання*». Змістова лінія «*Сприймання на слух*» передбачає залучення учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально і/ або невербально. Змістова лінія «*Усна взаємодія*» спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи. Змістова лінія «*Усне висловлювання*» передбачає творення коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації (наприклад, ім'я, адреса, родина, національність).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані в просторі та часі) запропоновано змістові лінії «*Зорове сприймання*» (читач – автор), «*Писемна взаємодія*», «*Писемне висловлювання*», «*Онлайн взаємодія*». Усі перелічені змістові лінії забезпечують для учня здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь, що дасть змогу учням розвивати комунікативну компетентність. Змістова лінія «*Зорове сприймання*» передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі малюнків. У рамках змістової лінії «*Писемне висловлювання*» учні навчаються писати короткі фрази для надання базової інформації. Результатом опрацювання змістової лінії «*Онлайн взаємодія*» є оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання, та розміщувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

Математична освітня галузь

Метою математичної освітньої галузі Стандарт визначає «розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем».

Завданнями навчання математики можуть бути:

- формування здатності розпізнавати серед повсякденних проблем ті, які можна розв'язати із застосуванням математичних методів та способів;
- розвиток умінь здійснювати дослідження, аналіз, планування послідовності дій для розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач;
- формування та розвиток усвідомлених і міцних обчислювальних навичок;
- вироблення вміння описувати побачене, почуте, прочитане за допомогою простих математичних моделей;
- формування відповідального ставлення щодо висунування гіпотез, їх оцінки, доведення або спростування, обґрунтування свого вибору;

- вироблення досвіду дослідження просторових відношень, форм об'єктів навколишнього світу, конструювання площинних та об'ємних геометричних фігур;
- вироблення вміння сприймати, перетворювати та оцінювати отриману інформацію, використовуючи різні джерела, у тому числі й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

У початковому курсі математичної освіти відповідно до зазначеної мети і сформульованих завдань виділено такі змістові лінії: **«Лічба»**, **«Числа. Дії з числами»**, **«Вимірювання величин»**, **«Просторові відношення. Геометричні фігури»**, **«Робота з даними»**.

У межах змістових ліній **«Лічба»**, **«Числа. Дії з числами»** здійснюється формування поняття числа, насамперед, розуміння учнями принципу утворення різних видів чисел (натуральних одноцифрових, натуральних багатоцифрових, дробових тощо) та способів виконання дій з цими числами – порівняння, додавання, віднімання, множення та ділення. Крім того, розгортається робота з дослідження законів і властивостей, способів виконання арифметичних дій під час розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач.

У рамках змістової лінії **«Вимірювання величин»**, опираючись на суб'єктний досвід та навички дослідницької роботи, молодші школярі вчаться *вимірювати величини* довжини, маси, температури, часу, місткості (об'єму) за допомогою підручних засобів і вимірювальних приладів, оперувати грошима.

Разом з тим, учні виконують перетворення, порівняння, додавання і віднімання іменованих чисел, розв'язують повсякденні проблеми математичного змісту, в тому числі й сюжетні задачі, використовуючи різні одиниці вимірювання величин.

У процесі навчальної роботи з різного роду величинами виокремлюється також і *робота з геометричним матеріалом*, дослідження просторових відношень та геометричних фігур різних форм, конструювання площинних та об'ємних фігур з підручного матеріалу, створення макетів реальних та уявних об'єктів різних конструкцій, виконання простих завдань, описаних у математичних текстах, в т.ч. й сюжетних задачах геометричного змісту (змістова лінія **«Просторові відношення. Геометричні фігури»**).

Формування в учнів умінь аналізувати повсякденні проблеми математичного змісту потребує оволодіння ними *математичним моделюванням* як прийомом *діяльності* при дослідженні реальних об'єктів і процесів та при розв'язуванні навчально - пізнавальних і практико зорієнтованих задач, використовуючи різні джерела інформації, в тому числі й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

З прикладами так званих «фізичних» моделей школярі зустрічаються ще в дошкіллі: іграшки, що оточують дитину, фотографія людини, глобус та ін., а математичне моделювання – це створення моделей та їх дослідження засобами математики.

З 1-го класу учнів варто привчати до роботи з різного виду *простими математичними моделями*, оскільки вони так чи інакше допомагають виділити, впорядкувати, проаналізувати та зафіксувати дані (подані в умові задачі, зібрані

за допомогою опитувальника тощо). Ця робота розгортається у межах змістової лінії «*Робота з даними*».

Таким чином, упродовж двох циклів навчання математики у поєднанні з іншими освітніми галузями у здобувачів початкової освіти здійснюватиметься формування знань, умінь, ставлень, що є сутністю компетентнісного підходу, для забезпечення подальшої здатності успішно навчатися, усвідомлюючи роль математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини.

Природнича освітня галузь

Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довкіллі.

Головними **завданнями** природничої освітньої галузі у початковій школі є:

- виховання любові та шанобливого ставлення до природи рідного краю, України, планети Земля;
- формування екологічно й етично обґрунтованої поведінки у природі, залучення до участі у природоохоронних акціях;
- розвиток зацікавлення до пізнання природи, оволодіння способами навчально-пізнавальної діяльності, елементарними дослідницькими вміннями (через експерименти, спостереження);
- поступове формування уявлень про природничо-наукову картину світу через поглиблення початкових знань про природні об'єкти і явища, взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», про залежність людини від стану навколишнього середовища та її вплив на нього.

Відповідно до зазначених мети і завдань, виокремлено такі **змістові лінії**: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі».

Змістова лінія «**Я пізнаю природу**» спрямована на формування дослідницьких умінь школярів через підтримку допитливості та інтересу до спостережень, експериментів та моделювання для пошуку відповідей на запитання про навколишній світ.

Змістова лінія «**Я у природі**» передбачає розвиток уявлень молодших школярів про об'єкти та явища природи, встановлення зв'язків між неживою і живою природою, формування бережливого ставлення до природи; вироблення навичок екологічно доцільної поведінки в довкіллі.

Змістова лінія «**Я в рукотворному світі**» спрямована на формування загальних уявлень про світ, створений людиною, понять про взаємозв'язки людини і природи, слугує джерелом натхнення для пошуку та втілення дитячих винахідницьких ідей та проектів.

Провідна роль у вивченні природничої освітньої галузі належить дослідженням (спостереженням, експериментам), екскурсіям, природоохоронній та проектній діяльності школярів.

Інформатична освітня галузь

Метою інформатичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/ учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві. Відповідно до окресленої мети, головними завданнями інформатичної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування відповідальної позиції цифрового громадянина, навичок безпечного й етичного користування цифровими пристроями та мережами;
- формування початкових умінь розрізняти інформацію різних видів та працювати з нею за допомогою цифрових пристроїв чи без них;
- формування початкових умінь визначати, знаходити та зберігати інформацію, необхідну для розв’язання життєвих проблем (навчання, гри тощо), за допомогою цифрових пристроїв, мереж та без них, самостійно та під час групової взаємодії; розрізняти правдиву і неправдиву інформацію різних видів;
- налагодження комунікації за допомогою цифрових пристроїв та мереж для спільної творчості, співпраці, навчання, гри;
- формування початкових умінь створювати електронні тексти (зображення, відео, звуки, програми тощо) за допомогою цифрових пристроїв;
- формування вмінь презентувати себе, власну творчість, ідеї, створені продукти та інші результати індивідуальної та групової діяльності за допомогою цифрових пристроїв.

Реалізація поставленої мети та завдань у початковій школі відбувається за змістовими лініями “Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)”, “Моя цифрова творчість”, “Комунікація та співпраця”, “Я і цифрові пристрої”, “Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві”.

У рамках змістової лінії “**Я у світі інформації** (Дані. Інформація. Моделі)” формуються початкові вміння розпізнавати, знаходити, свідомо відбирати, зберігати та опрацьовувати просту інформацію за допомогою цифрових пристроїв та без них. Розпізнавання правдивої і неправдивої інформації в усіх її виявах (текст, зображення, звук тощо) необхідне для формування критичного мислення, що сприяє безпеці в інформаційному просторі дитини. Початкові уявлення про моделі реалізуються через визначення істотних і неістотних властивостей об’єктів та створення на основі цього простих моделей об’єктів.

Змістова лінія “**Моя цифрова творчість**” розкривається через практичну діяльність (індивідуальну і групову) зі створення простих інформаційних продуктів (програм, текстів, зображень, відео, звуків, тощо) за допомогою цифрових пристроїв та програм для творчого самовираження, презентації себе і продуктів власної діяльності, вирішення завдань інших освітніх галузей.

В основі змістової лінії “Комунікація та співпраця” – ознайомлення із доступними для дитини засобами цифрової та безпосередньої комунікації для гри, спілкування, навчання, отримання нової інформації; використання безпечного онлайн-ового чи офлайн-ового середовища для цього. В умовах роботи у групі учні мають навчитися окреслювати цілі індивідуальної та групової діяльності, розподіляти ролі в межах групи, оцінювати здобутий результат, аналізувати помилки та усувати їх, доброзичливо взаємодіяти безпосередньо та в мережах.

Змістова лінія “**Я і цифрові пристрої**” реалізовується через усвідомлення і розпізнавання тих завдань, які можна розв’язати за допомогою цифрових пристроїв, виходячи з їхніх функціональних можливостей (фотографувати, записувати, слухати, відображати, опрацьовувати інформацію тощо). До основних умінь, які формуються через цю змістову лінію, належать розпізнавання простих програмних і технічних несправностей та вміння усувати їх самостійно чи з допомогою дорослих, розуміти обмеження та переваги пристроїв стосовно виконуваних завдань, усвідомлювати, що машини можуть імітувати інтелектуальну діяльність. Ця змістова лінія охоплює вміння організовувати власний робочий простір на фізичному та простому програмному рівні для збереження здоров’я, доброго самопочуття та ефективної діяльності учня/учениці.

Змістову лінію “**Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві**” спрямовано на створення безпечних умов для учня / учениці під час роботи з цифровими пристроями і в мережах, що передбачає захист особистої інформації, формування принципів етичного, доброзичливого та відповідального спілкування через мережі, навички і можливості захисту власного інформаційного простору, фізичного та психологічного здоров’я. У рамках цієї змістової лінії в учнів формується відповідальне та шанобливе ставлення до власної та чужої інформаційної діяльності, яке на рівні початкової школи виявляється, зокрема, і через зазначення власного авторства, посилання на авторство інших, а також через усвідомлення шкоди від списування. Вказані змістові лінії передбачають можливу інтеграцію інформатичної освітньої галузі з іншими освітніми галузями через розв’язування дослідницьких завдань, формування наскрізних умінь учнів, інформатичної грамотності та культури.

Технологічна освітня галузь

Метою технологічної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Головними **завданнями** технологічної освітньої галузі у початковій школі є:

- залучення учнів до різних видів діяльності, формування умінь для створення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий результат;
- формування в учнів культури праці та побуту, навичок раціонального ведення домашнього господарства, задоволення власних потреб та потреб інших, відповідальності за результати власної діяльності;
- формування вміння ефективно використовувати природні матеріали з турботою про навколишнє середовище;
- створення умов для практичного і творчого застосування традицій і сучасних ремесел.

Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими **змістовими лініями**: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій»,

«Світ ремесел», «Побут».

Змістові лінії, які систематизують очікувані результати навчання, спрямовані на формування ключових компетентностей учнів.

Змістова лінія **«Технічна творчість і техніка»** спрямована на залучення учнів до творчої діяльності у процесі конструювання та моделювання під час самостійної або колективної роботи з конструктором. Процес конструювання з готових деталей (моделей) конструктора має на меті сприяти розвитку просторової уяви й елементів творчого та технічного мислення учнів, через читання і зіставлення малюнків, графічних зображень, за якими учні складатимуть конструкції. Учні виконуватимуть макетування об'ємних моделей транспортних засобів, будинків, веж, роботів тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до деталей конструкторів, відповідних графічних зображень схем для конструювання простих моделей; матеріалів для виготовлення та оздоблення виробу

Змістова лінія **«Світ технологій»** має на меті формувати в учнів здатність планувати власну діяльність у процесі вивчення конструкційних матеріалів – від розпізнавання їх на дотик до аргументованого добору для створення виробу, виконувати найпростіші способи їх обробки. Важливою умовою засвоєння цієї лінії є формування в учнів здатності розуміти і дотримуватися послідовності у виготовленні виробів, аргументувати обрану послідовність у роботі. У процесі роботи з матеріалами провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування стрічок тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, технологічних карток (схем), необхідних для виготовлення виробу, інструментів та пристосувань, довідникових посібників (книжки з ілюстраціями до творів, набори малюнків до мультфільмів тощо). Організація екскурсій на виробничі об'єднання, перегляд та обговорення відеофільмів про виробництво. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюється повторне та економне використання матеріалів.

Змістова лінія **«Світ ремесел»** має на меті формувати в учнів ставлення до творів декоративно-ужиткового мистецтва та ремесел як культурної спадщини українського народу, а також вміння створювати та оздоблювати прості вироби за зразком чи власним задумом, із застосуванням традиційних ремесел або технік декоративно-ужиткового мистецтва. У процесі роботи провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування, різьблення, ліплення тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до виробів, виготовлених традиційними та сучасними ремеслами; матеріалів, інструментів та пристосувань, каталогів, фотографій тощо. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються технології традиційних та сучасних ремесел. Відвідування (реально чи віртуально) майстерень народних умільців, музеїв декоративно-ужиткового мистецтва.

Змістова лінія **«Побут»** має на меті формувати практичні навички організації власної життєдіяльності, розв'язувати практичні завдання у власному побуті, планувати та реалізовувати найпростіші трудові дії (ремонт іграшок, книжок, догляд за рослинами, домашніми тваринами; приготування страв за рецептами; догляд за одягом та взуттям).

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, інструментів та пристосувань; об'єктів (іграшок, книжок тощо). Перегляд та

обговорення фільмів (мультифільмів), у яких висвітлюються найпростіші дії щодо самостійності в побуті.

Технологічна освітня галузь базується на практичній діяльності учнів. На кожному занятті передбачено виконання практичної роботи. Об'єкти праці для виготовлення учитель/ учителька добирає, спираючись на побажання учнів.

Соціальної та здоров'язбережувальна освітня галузь

Метою соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі для загальної середньої освіти є становлення самостійності учня / учениці, його / її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та добросовісності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Головними **завданнями** соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування у школярів стійких переконань щодо цінності життя, здоров'я і безпеки для себе і тих, хто його / її оточує;
- виховання дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров'я і безпеки;
- розвиток потреби самопізнання та самовдосконалення;
- формування в учнів сталої мотивації до здорового способу життя;
- формування свідомого прагнення дотримуватися безпечної, здорової та етичної поведінки для поліпшення добробуту;
- розвиток уміння ухвалювати рішення в повсякденних ситуаціях з користю для безпеки та здоров'я;
- сприяння індивідуальному розвитку самостійності, підприємливих якостей та поведінки свідомого споживача;
- формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я;
- створення сприятливого безпечного та здорового середовища в школі.

Зміст соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі структуровано за трьома **змістовими лініями**: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Змістова лінія **«Безпека»** передбачає розвиток умінь безпечної поведінки вдома, школі та у природному й техногенному середовищі, прогнозування наслідків небезпечних дій, визначення впливів на вибір безпечної поведінки, дотримання правил (дорожнього руху, використання побутової техніки і побутової хімії тощо) та відповідального ставлення до особистої безпеки й безпеки інших.

Змістова лінія **«Здоров'я»** спрямована на формування в учнів здоров'язбережувальної компетентності і поведінки через набуття навичок здорового способу життя, розвиток позитивної самооцінки, критичного мислення, умінь ухвалювати зважені рішення, відповідально ставитися до власного здоров'я та здоров'я тих, хто поряд, і протидіяти негативним соціальним чинникам.

Змістова лінія **«Добробут»** забезпечує розвиток етичної поведінки в соціумі, вміння вчитися і формування позитивного ставлення до навчання, усвідомлення важливості здорового способу життя для добробуту, розвиток підприємливості і споживчої культури для оптимального використання ресурсів та забезпечення

добробуту, орієнтацію учнів на відповідальне ставлення до безпеки та здоров'я як до найважливіших життєвих цінностей.

Навчальний матеріал змістових ліній реалізується наскрізно в кожній темі через взаємоінтеграцію і взаємодоповнення.

Громадянська та історична освітня галузь

Метою громадянської та історичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є створення умов для формування в учня / учениці початкової школи власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Головними **завданнями** громадянської та історичної освіти є:

- здобуття знань про сучасність і минуле своєї родини, місцевої громади, Батьківщини, людства, формування відповідного віковим можливостям розуміння змісту пам'ятних для себе та для громадян України подій;
- сприяння початковому усвідомленню власної гідності, цінності свободи і прав людини, своєї належності до родини, місцевої та шкільної громад, українського народу, вироблення відповідального ставлення до власної діяльності та діяльності інших;
- формування умінь орієнтуватися в історичному часі та соціальному просторі, знаходити та опрацьовувати доступну для себе суспільну інформацію, пояснювати її зміст та передавати породжені нею враження і думки;
- удосконалення набутих дітьми в дошкільному віці позитивних моделей поведінки у громадських місцях та опанування нових, пов'язаних із діяльністю школяра / школярки;
- розвиток здатності обстоювати власну думку та приймати інших, вирізняти вияви нерівності, несправедливості та дискримінації;
- створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки, формування емоційно-ціннісного компоненту громадянської культури особистості.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опановувати потрібні для цього знання і вміння, виробляти навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких **змістових ліній**: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Змістова лінія **«Я – Людина»** передбачає залучення учня / учениці до опрацювання та використання для самоідентифікації елементарної інформації про людину як унікальну у Всесвіті істоту, яка творить себе як особистість, формує свій характер і розвиває цінні якості у процесі пізнавальної і трудової діяльності. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє самопізнанню учнів, усвідомленню власних потреб, уподобань, здібностей та інтересів, заохочує обирати цілі особистісного зростання (бути відповідальним, чесним тощо), допомагає початковому усвідомленню гідності та неповторності будь-якої людини.

Змістова лінія **«Я серед людей»** забезпечує усвідомлення ролі зв'язків, які існують між людьми, значення рідні, друзів, приятелів, спільнот, з якими дитина себе ідентифікує. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє набуттю досвіду

громадянської поведінки та свідомому виборові норм і моделей поведінки, часто за певними взірцями.

Змістова лінія «*Моя культурна спадщина*» дає змогу учнівству усвідомити свою вкоріненість у національну, а також рідну за етнічним походженням культуру, в європейську цивілізацію. Учні/ учениці отримують можливість дослідити місцеві пам'ятки, пізнати традиції та минуле своєї родини, рідної етнічної групи, нації. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє розумінню значущості та різноманітності культурних надбань людства, формуванню умінь пізнавати минуле.

Змістова лінія «*Моя шкільна і місцева громади*» забезпечує розуміння учнем/ ученицею базових норм шкільного та місцевого громадського життя, дає йому/ їй змогу посилено долучатися до їх відтворення та модернізації. Пізнання шкільних і місцевих традицій, ознайомлення з громадянськими вчинками земляків, діяльністю шкільної адміністрації, місцевих органів влади та добровільних асоціацій, зорієнтованих на громадські справи, сприяє набуттю учнями первинного досвіду громадянської дії, демократичної поведінки та конструктивної взаємодії, впливає на формування емоційно-ціннісного компонента громадянської культури дитини. Навчання в межах цієї змістової лінії забезпечує вироблення вмінь висловлювати та обстоювати свою думку та приймати інших, висувати власні ініціативи, планувати й організовувати посильні для дітей молодшого шкільного віку громадські справи.

Змістова лінія «*Ми – громадяни України. Ми – європейці*» дає учневі / учениці елементарні уявлення про національну символіку та державні атрибути України, націю (народ), державу, політику, владу, ключові події в історії України, підводить до прийняття демократичних цінностей та ідей євроатлантичної інтеграції Батьківщини. У межах цієї змістової лінії на прикладі відомих історичних постатей та національних героїв школярі усвідомлюють цінності патріотизму, активної громадянської позиції, самоповаги та ін.

Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі мають бути реалізовані оптимальними для кожного елементу змісту та навчальної цілі інтерактивними методами, із використанням інформаційних технологій.

Мистецька освітня галузь

Метою навчання мистецтва для загальної середньої освіти є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Головними **завданнями** навчання мистецтва у початковій школі є:

- збагачення духовного світу учня / учениці під час сприймання мистецтва та художньої творчості; виховання шани до національної і світової культурної спадщини;
- набуття досвіду творення художніх образів через опанування елементарними мистецькими вміннями; розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей;
- розкриття творчого потенціалу особистості; стимулювання художньо-образного мислення, художніх інтересів; виховання естетичного смаку; сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учня /

- учениці через мистецтво;
- розвиток уміння інтерпретувати твори мистецтва, висловлювати враження та особистісне ставлення до них; засвоєння початкових знань про види мистецтва, особливості їхньої художньо-образної мови, зокрема у взаємозв'язках;
 - формування вміння презентувати й оцінювати власну творчість, плекання потреби у самовдосконаленні;
 - формування вміння взаємодіяти з іншими через мистецтво, виявляти зв'язки мистецтва з природним і соціокультурним середовищем;
 - виховання здатності застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Реалізація поставленої мети та завдань здійснюється за **змістовими лініями**: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі.

Змістова лінія **«Художньо-практична діяльність»** націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне засвоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовияву. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виражальні засоби для творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довілля, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на емоційний стан завдяки мистецькій діяльності.

Змістова лінія **«Сприймання та інтерпретація мистецтва»** спрямована на пізнання цінностей, що несуть твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на свій емоційний стан завдяки сприйманню творів мистецтва.

Реалізація змістової лінії **«Комунікація через мистецтво»** націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема в різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо.

Мистецька освітня галузь може реалізуватися через інтегровані предмети або предмети за окремими видами мистецтва: наприклад, музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Фізкультурна освітня галузь

Метою цієї галузі для загальної середньої освіти є формування в учнів стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму.

Головними **завданнями** фізкультурної освітньої галузі у початковій школі є:

- розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових умінь та навичок, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;
- розширення функціональних можливостей організму через цілеспрямований розвиток фізичних якостей і природних здібностей;
- збереження та зміцнення здоров'я школярів;
- формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереженні та зміцненні здоров'я;
- формування основ здорового способу життя і створення умов для покращення фізичного і психоемоційного стану;
- формування практичних навичок щодо самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку;
- розвиток комунікативних умінь під час занять фізичною культурою;
- формування морально-вольових якостей та позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом;
- усвідомлення ролі занять спортом і Олімпійського руху для формування самоповаги, впевненості в собі, прагнення досягати успіху, дотримуючись принципів чесної гри;
- збільшення обсягу рухової активності, яка приносить радість дитині;
- формування творчих здібностей засобами фізичної культури.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі охоплює такі **змістові лінії**: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку».

Змістова лінія **«Базова рухова активність»** охоплює такі види діяльності, які спрямовані на формування життєво необхідних рухових умінь і навичок.

Змістова лінія **«Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)»** пов'язана з опануванням рухливих ігор та естафет, що задовольняє потребу в руховій активності та сприяє формуванню комунікативних здібностей.

Змістова лінія **«Турбота про стан здоров'я та безпеку»** спрямована на формування свідомого ставлення до власного здоров'я та вмінь безпечної поведінки в процесі фізкультурної діяльності.

Предметом навчання у початковій школі в галузі фізичного виховання є **рухова активність із загальноосвітньою спрямованістю**.

Нові підходи до змісту занять фізичною культурою повинні орієнтувати вчителів не тільки на фізичну підготовленість, а й на розвиток особистості, на індивідуальне сприймання навчального матеріалу. Розв'язання цих завдань допускає відхід від жорсткої регламентації занять, підвищення їхньої емоційної насиченості, максимальної різноманітності форм, методів та засобів фізичного виховання, широкого використання інноваційних технологій фізичного виховання.

Реалізація варіативної складової навчального плану

З метою раціонального перерозподілу навчального матеріалу, формування та розвитку в учнів математичної компетентності 1 годину варіативної складової використано на підсилення предмету інваріантної складової:

Клас	Предмет	К-ть годин
1	Математика	1
2	Математика	1
3	Математика	1
4	Математика	1

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою *індексів* з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Цифра на початку індексу вказує на порядковий номер року навчання (класу). Скорочений буквенний запис означає освітню галузь. Перша цифра після буквеного запису позначає номер змістової лінії, друга цифра (після дефісу) – порядковий номер загальної цілі, окресленої в Стандарті. Цифра після крапки означає порядковий номер обов'язкового результату навчання. Остання цифра – порядковий номер очікуваного результату навчання.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки Типова освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/ тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Освітня програма закладу початкової освіти передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань,

усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Оцінювання

Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Реалізацію формувальної функції оцінювання забезпечують відстеженням динаміки навчального поступу учня/учениці, визначенням його/її навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею.

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів

1-4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання потрібно виокремлювати об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та особистісні надбання учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- *формувального оцінювання*, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- *підсумкового оцінювання*, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про ста сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

Залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, особливостей змісту навчального предмета/інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання зокрема отримання даних пропонуємо здійснювати під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка може бути: за формою — індивідуальною, груповою, фронтальною; за способом виконання — усною (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо), письмовою (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи), практичною (дослід, практична робота, навчальний проєкт, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо), програмованою (з використанням електронних засобів навчання,

дозволені для використання в закладах загальної середньої освіти). З урахуванням опрацьованого програмового матеріалу відповідно до календарно-тематичного плану та готовності учнів виконувати завдання вчитель самостійно може визначати форму, спосіб, зміст, час виконання навчально-пізнавальної діяльності і фіксувати їх у планах-конспектах уроків/занять.

Вербальну і рівневу оцінки можна виражати як усно, так і письмово. Характеризувати процес навчання та його результати доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання визначати з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)».

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражати вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою на підставі рішення педагогічної ради (протокол № 1 від 28.08.24)

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснювати на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти. Вона дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватись під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/ електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня/учениці.

Системно проводити роз'яснювальну роботу з батьками щодо особливостей оцінювання результатів навчання учня та процесу їх досягнення, що сприятиме спрямуванню оцінювання на розвиток дитини, а не на навчання заради оцінки.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання:

- дослідницькі;
- інформаційні;
- мистецькі проєкти;
- сюжетно-рольові ігри;
- інсценізації;
- моделювання;
- ситуаційні вправи;
- екскурсії;
- дитяче волонтерство.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державних стандартів та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У зв'язку із світовим викликом щодо епідеміологічної ситуації для організації освітнього процесу в умовах карантину врахувати організацію дистанційного навчання.

При організації освітнього процесу в карантинних умовах має забезпечуватись:

- соціальне дистанціювання;
- мінімізація переміщення здобувачів освіти та комунікація між ними в межах закладу освіти;
- дотримання нормативів та інших вимог законодавства про освіту.

Школа організовує дистанційне навчання за допомогою поєднання онлайн-занять через Zoom, Google, Hangouts, Єдина школа; зазделегідь записаних відеоуроків, презентацій, ретельно підібраних завдань для самостійної роботи; використання безкоштовних вебсерверів та платформ: Google Workspace, Classroom, Moodle.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів:

Кадрове забезпечення освітньої діяльності.

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності здійснюється відповідно до навчальних програм, підручників, посібників, рекомендованих МОН України.

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності.

Якість проведення навчальних занять.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Початкова освіта здобувається з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти (у разі його відсутності – на веб-сайті його засновника).

Організація навчання осіб з особливими освітніми потребами

У межах реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р, пріоритетними завданнями залишаються створення рівних можливостей та вільного доступу до освіти, задоволення особливих освітніх потреб усіх учасників освітнього процесу, створення інклюзивного освітнього середовища.

Всі діти інклюзивних класів, у т.ч. діти з ООП, навчаються за освітньою програмою закладу освіти, при цьому для дітей з ООП передбачено доповнення освітньої програми корекційно-розвитковим складником.

Розподіл корекційно-розвиткових занять

№	Клас	психолог	логопед	дефектолог	реабілітолог
		Кількість годин			
1	1-А	--	2	2	2
2	1-А	2	1	2	1
3	1-Б	1	1	--	2
4	1-Д	2	2	--	--
5	1-Д	2	2	--	--
6	1-Д	2	2	--	--
7	2-В	3	1	--	--
8	2-В	3	--	--	--
9	3-Н	--	2	2	2
10	3-Д	2	2	--	--
11	3-Д	2	2	--	--
12	3-Б	2	2	--	--
13	3-Б	2	2	--	--
14	3-Б	2	2	2	--
15	3-Л	--	2	2	--
16	3-Л	2	2	--	--
17	4-Н	2	2	2	--
18	4-Н	2	--	2	--
19	4-Б	2	2	--	--
20	4-Б	--	2	2	--
21	4-В	3	--	3	--

Програми для спеціальних закладів освіти можуть бути лише ресурсом для адаптації та/або модифікації освітньої програми до потреб дітей з особливими освітніми потребами.

У цьому навчальному році працює 24 інклюзивних класів (11 класів початкової школи)

Перелік корекційно-розвиткових програм для дітей з особливими освітніми потребами (додаток 8).

Структура навчального року

Відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» 2024-2025 навчальний рік розпочинається 1 вересня святом – День знань – і закінчується не пізніше 1 липня. Тривалість канікул протягом навчального року не може бути меншою 30 календарних днів без врахування днів, коли учні припиняли навчання з незалежних від них причин (карантин, температурний режим тощо).

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою.

Впродовж навчального року для учнів проводяться канікули.

За рекомендацією Департаменту освіти і науки навчальні заняття організовуються:

I семестр: 02.09.2024 - 21.12.2024 р.

II семестр: 13.01.2025 – 30.05.2025 р.

Осінні канікули	з 28.10.2024 - 02.11.2024 р.
Зимові канікули	з 23.12.2024 – 11.01.2025 р.
Весняні канікули	з 24.03.2025 – 29.03.2025 р.
Додаткові тижневі канікули для учнів 1-х класів	з 17. 02.2025- 22.02.2025

Проведення навчальних екскурсій планується під час освітнього процесу.

Режим роботи

Режим роботи визначено на основі нормативно-правових актів.

<u>1 клас</u>		<u>2-4 класи</u>	
08.30-09.05	1 урок	08.30-09.10	1 урок
09.05-09.30	перерва	09.10-09.30	перерва
09.30-10.05	2 урок	09.30-10.10	2 урок
10.05-10.30	перерва	10.10-10.30	перерва
10.30-11.05	3 урок	10.30-11.10	3 урок
11.05-11.30	перерва	11.10-11.30	перерва
11.30-12.05	4 урок	11.30-12.10	4 урок
12.05-12.30	перерва	12.10-12.30	перерва
12.30-13.05	5 урок	12.30-13.10	5 урок
		13.10-13.30	перерва
		13.30-14.10	6 урок

Випускник початкових класів має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Таким чином, Освітня програма школи І-ІІІ ступенів № 309 забезпечує широкий спектр можливостей для ефективного особистісного розвитку кожного учня, сприяє створенню атмосфери творчості та емоційного комфорту.

Головною метою навчального закладу є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності.

Додаток 1

Робочий навчальний план
для 1 -Б,Д та 2-В ІНКЛЮЗИВНОГО класу
школи І-ІІІ ступенів № 309 Дарницького району м. Києва
з українською мовою навчання на 2024-2025 н. р.
за типовою освітньою програмою розробленою під керівництвом Шияна Р.Б.

(Типовий навчальний план початкової школи з українською мовою навчання,
затвердженого наказом МОН від 12.08.2022 № 743-22)

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень у класах	
		1-Б, Д	2- В
Українська мова		5	5
Іноземна мова (англійська)		2	3
Математика		3+1	3+1
Я досліджую світ	галузі: мовно-літературна математична природнича технологічна соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична	7	7
Інформатика(у курсі « Я досліджую світ»)		-	1
Образотворче мистецтво		1	1
Музичне мистецтво		1	1
Фізична культура		2	2
Фізична культура(плавання)		1	1
Усього		20+3	21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1(0+1)	1(0+1)
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25

Для учнів з ООП, які потребують корекційно-розвиткових занять, рекомендовано: корекція мовлення, розвиток психічних процесів, лікувальна фізкультура. Спеціалісти-логопед, психолог, реабілітолог.

Директор

Ольга ТИМОШЕНКО

Додаток 2

**Робочий навчальний план
для 1-А ІНКЛЮЗИВНОГО класу
школи І-ІІІ ступенів № 309 Дарницького району м. Києва
з українською мовою навчання на 2024-2025 н. р.**

*за типовою освітньою програмою розробленою під керівництвом Шияна Р.Б.,
затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 з
навчальним планом початкової школи та корекційно-розвиткових занять
відповідно до висновків ІРЦ*

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень у класах
		1-А
Українська мова		5
Іноземна мова (англійська)		2
Математика		3+1
Я досліджую світ	галузі: мовно-літературна математична природнича технологічна соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична	7
Мистецтво		2
Фізична культура		2
Фізична культура(плавання)		1
Усього		20+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1(0+1)
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23

Для учнів з ООП, які потребують корекційно-розвиткових занять, рекомендовано: розвиток мовлення, корекція розвитку, розвиток психічних процесів, лікувальна фізкультура. Спеціалісти- логопед, психолог, дефектолог, реабілітолог.

Директор

Ольга ТИМОШЕНКО

Додаток 3

**Робочий навчальний план
для 2-К,Т класів
школи І-ІІІ ступенів № 309 Дарницького району м. Києва
з українською мовою навчання на 2024-2025 н. р.**

*за типовою освітньою програмою розробленою під керівництвом Шияна Р.Б.,
затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22*

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	2-К,Г	
Українська мова	5	
Іноземна мова (англійська)	3	
Математика	3	
Я досліджую світ	галузі: мовно-літературна математична природнича технологічна соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична	7
Інформатика (у курсі «Я досліджую світ»)	1	
Мистецтво	2	
Фізична культура	2	
Фізична культура(плавання)	1	
Усього	21+3	
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1(0+1)	
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	22	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	25	

Директор

Ольга ТИМОШЕНКО

Додаток 4

**Робочий навчальний план
для 3-Б, Д, Л, Н ІНКЛЮЗИВНОГО класу
школи І-ІІІ ступенів № 309 Дарницького району м. Києва
з українською мовою навчання на 2024-2025 н. р.**

*за типовою освітньою програмою розробленою під керівництвом Шияна Р.Б.,
затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 з
навчальним планом початкової школи та корекційно-розвиткових занять
відповідно до висновків ІРЦ*

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень у класах
		З-Б, Д, Л,Н
Українська мова		5
Іноземна мова (англійська)		3
Математика		3+1
Я досліджую світ	галузі: мовно-літературна математична природнича технологічна соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична	7
Інформатика		1
Образотворче мистецтво		1
Музичне мистецтво		1
Фізична культура		2
Фізична культура(плавання)		1
Усього		22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1(0+1)
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26

Для учнів з ООП, які потребують корекційно-розвиткових занять, рекомендовано: корекція розвитку, розвиток мовлення, розвиток психічних процесів, лікувальна фізкультура. Спеціалісти- логопед, дефектолог, психолог, реабілітолог.

Директор

Ольга ТИМОШЕНКО

Додаток 5

Робочий навчальний план
для 4-А класу
школи І-ІІІ ступенів № 309 Дарницького району м. Києва
з українською мовою навчання на 2024-2025 н. р.

*за типовою освітньою програмою розробленою під керівництвом Шияна Р.Б.
затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22*

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень у класах
		4-А
Українська мова		5
Іноземна мова (англійська)		3
Математика		4+1
Я досліджую світ	галузі: мовно-літературна математична природнича технологічна соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична	7
Інформатика		1
Образотворче мистецтво		1
Музичне мистецтво		1
Фізична культура		2
Фізична культура(плавання)		1
Усього		22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1(0+1)
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26

Директор

Ольга ТИМОШЕНКО

Додаток 6

Робочий навчальний план
для 4-Б,В,Н ІНКЛЮЗИВНОГО класу
школи І-ІІІ ступенів № 309 Дарницького району м. Києва
з українською мовою навчання на 2024-2025 н. р.
за типовою освітньою програмою розробленою під керівництвом Шияна Р.Б.

затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 з навчальним планом початкової школи та корекційно-розвиткових занять відповідно до висновків ІРЦ

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень у класах
		4-Б,В, Н
Українська мова		5
Іноземна мова (англійська)		3
Математика		4+1
Я досліджую світ	галузі: мовно-літературна математична природнича технологічна соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична	7
Інформатика		1
Образотворче мистецтво		1
Музичне мистецтво		1
Фізична культура		2
Фізична культура(плавання)		1
Усього		22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1(0+1)
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26

Для учнів з ООП, які потребують корекційно-розвиткових занять, рекомендовано: корекція розвитку, розвиток мовлення, розвиток психічних процесів. Спеціалісти-логопед, дефектолог, психолог.

Директор

Ольга ТИМОШЕНКО

Додаток 7

Робочий навчальний план
для 3-4х дистанційних класів
школи І-ІІІ ступенів № 309 Дарницького району м. Києва
з українською мовою навчання на 2024-2025 н. р.
за типовою освітньою програмою розробленою під керівництвом Шияна Р.Б.

(Типовий навчальний план початкової школи з українською мовою навчання,
затвердженого наказом МОН від 12.08.2022 № 743-22)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
	3-І	4-І	
Українська мова	5	5	
Іноземна мова (англійська)	3	3	
Математика	4+1	4+1	
Я досліджую світ	галузі: мовно-літературна математична природнича технологічна соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична	7	7
Інформатика	1	1	
Мистецтво:образотворче мистецтво	1	1	
Мистецтво:музичне мистецтво	1	1	
Фізична культура	3	3	
Усього	22+3	22+3	
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1(0+1)	1(0+1)	
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23	23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	26	26	

Директор

Ольга ТИМОШЕНКО

Додаток 8

ПЕРЕЛІК

корекційно-розвиткових програм для дітей з особливими освітніми потребами

1. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Розвиток мовлення" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Хайдарова О.С., Блеч Г.О.).

2. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг" для 2 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Заремба В.В., Ліщук Н.І., Морозова Н.В., Блеч Г.О.).

3. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Лікувальна фізкультура" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Бобренко І.В.).

4. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Острівець здоров'я" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Ковтун А.В., Кунникова О.О., Стригунова О.М., Бобренко І.В.).

5. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Театральна логоритміка" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Папета О.В., Бобренко І.В., Демянович М.З., Компанієнко О.М., Гладченко І.В.).

6. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Барабанотерапія" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Василевська Л.Є., Гладченко І.В.).

7. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Розвиток психомоторики та сенсорних процесів" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Жук Т.Я., Трикоз С.В.).

8. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Азбука творчості" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Чеботарьова О.В., Брусенська І.М.).

9. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Музичні краплинки" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Шеклунова Н.О., Міненко А.В.).

10. Програма з корекційно-розвиткової роботи "У світі ритмів" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Левченко Л.Й., Гладченко І.В.).

11. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Соціально-побутове орієнтування" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Ярмола Н.А.).

12. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Лего-конструювання" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Лапін А.В.).

13. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Цікавий світ Монтесорі" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Дишлюк Т.Б., Чеботарьова О.В.).

14. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Розвиток когнітивної сфери" для 1 - 4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти (авт. Сак Т.В., Прохоренко Л.І.).

15. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Розвиток особистісної сфери" для 1 - 4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти (авт. Бабяк О.О., Баташева Н.І., Орлов О.В.).

16. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Розвиток мовлення" для 1 - 4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти (авт. Омельченко І.М., Федорович Л.О.).

17. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Ритміка" для 1 - 4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти (авт. Бабяк О.О.).

18. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Розвиток емоційно-вольової сфери дітей з порушеннями зору" для 1 - 4 класів закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями зору (авт. Гудим І.М., Костенко Т.М., Довгопола К.С.).

19. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Соціально-побутове орієнтування" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями зору (авт. Легкий О.М.).

20. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Просторове орієнтування" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями зору (для сліпих дітей) (авт. Кондратенко С.В.).

21. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Розвиток слухового сприймання та формування вимови" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (авт. Федоренко О.Ф., Зганяйко І.Ф.).

22. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (авт. Федоренко О.Ф., Патлай Ю.М.).

23. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Ритміка" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для глухих дітей) (авт. Вовченко О.А.).

24. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Ритміка" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для дітей зі зниженим слухом) (авт. Вовченко О.А.).

25. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Лікувальна фізична культура" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для глухих дітей) (авт. Форостян О.І., Шеремет Б.Г., Лещій Н.П., Малій В.М.).

26. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Лікувальна фізична культура" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для дітей зі зниженим слухом) (авт. Форостян О.І., Шеремет Б.Г., Лещій Н.П., Малій В.М.).

27. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (авт. Рібцун Ю.В.).

28. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція мовлення" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (авт. Трофименко Л.І., Куравська Л.І.).

29. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку" (базова) для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Чеботарьова О.В., Іоганова Н.А.).

30. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Соціальна адаптація першокласника" для 1 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Яременко О.В.).

31. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Розвиток пізнавальної діяльності" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Наливкіна Н.М.).

32. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Формування графічних навичок" для 1 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Чорна І.В.).

33. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Сенсомоторний розвиток) для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. П'ята М.І.).
34. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Лего-конструювання" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Лапін А.В.).
35. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Арт-корекція" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Брусенська І.М.).
36. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Формування навчально-мовленнєвої діяльності учнів за допомогою казки" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Літинська Я.Г., Трембалович І.П.).
37. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Розвиток комунікативної функції мовлення "Говірливий струмок" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Жеплінська С.В.).
38. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Формування лінгвістичних понять на основі використання асоціативних схем" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Татарінова О.М.).
39. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Формування знань про довкілля засобами пізнавальних завдань" для 3 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Гусак Т.О.).
40. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Пізнай навколишній світ" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Пігур О.В., Соколовська І.М., Лазорчин О.С.).
41. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Цікава скринька" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Коваль Л.В.).
42. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Корекційна ритміка" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Гладченко І.В., Шепічак О.О.).
43. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Світ Монтесорі" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Дишлюк Т.Б., Чеботарьова О.В.).
44. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Готовність дитини до навчання в школі (діагностична методика)" для 1 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Яременко О.В.).
45. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Корекція розвитку. Розвиток мовлення" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Ільєнко Т.А., Стах О.Г.).
46. Програма з корекційно-розвиткової роботи "Лікувальна фізична культура для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату" для 1 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Остапенко Т.В., Авраменко Л.Ю., Свистун Г.М.).

Пронумеровано, прошнуровано
і скріплено печаткою 37 аркушів

_____ Ольга ТИМОШЕНКО

Пронумеровано, прошнуровано
і скріплено печаткою 23 аркуші

_____ Ольга ТИМОШЕНКО

Пронумеровано, прошнуровано
і скріплено печаткою 10 аркушів

_____ Ольга ТИМОШЕНКО